

*Liefde
levenslang*

Julia Burgers-Drost

JULIA BURGERS-DROST

Liefde levenslang

Z&K

Uitgeverij Zomer & Keuning

‘Je bent laat, Titia! Ik heb Tom al in bed. Hij beweerde wakker te kunnen blijven tot jij thuiskwam. Maar ik ben benieuwd!’

Titia Westerhuis kuste haar moeder vluchtig op een wang en legde haar handtas en jas op een stoel. ‘Ik weet het, mam. Mijn dienst zat er zoals je weet om acht uur op, maar Leontien wist me over te halen even mee te gaan naar de stad en ik was best blij dat ze toenadering zocht buiten het werk om. Het is wennen, hoor: dat samen optrekken. Met ons tweetjes was het allemaal veel simpeler!’

Mevrouw Bolster knikte begrijpend. De tijd dat ze haar dochter om verantwoording vroeg was allang voorbij. Ze zou willen zeggen: je ziet zo wijjes, Titia. Toe, vertel me wat er in je omgaat en maak me deelgenoot van je wel en wee, zoals vroeger toen je een en al openheid was. In plaats daarvan nam ze Titia’s jas van de stoel en liep ermee naar de gang. Onder de kapstok stond de zwartleren instrumententas van haar dochter op een eigen plaats. Met gesloten ogen zou de eigenares dit eigendom weten te vinden. In het dagelijks leven mocht Titia gemakkelijk zijn, zo niet in haar beroep als verloskundige.

‘Ik ga dan maar even naar Tom!’ zei Titia, achter haar moeder aan lopend. ‘Ik hoop dat je wat lekkers bij de koffie hebt, mam!’

Samen met haar moeder en zoontje woonde Titia in een fraai en goed onderhouden Haags herenhuis dat aan een van de brede straten van de stad was gelegen. Op de benedenverdieping was de praktijk van een psycholoog gevestigd; de twee bovenetages waren het thuis van de drie aan elkaar verwante personen.

Titia stommelde de trap op. Moe dat ze was! Ze schudde haar hoofd, alsof ze zo de beslommeringen van zich af kon gooien. Was het maar waar! De herinnering aan het doodgeboren Turkse babytje zat voor goed in haar hoofd gebeiteld. Die won het van de twee andere gevallen die ze de afgelopen dag had begeleid. De deur van Tommies kamertje stond op een kier. Zoals altijd brandde het kleine stopcontactlampje. Het kind raakte altijd in paniek, als zijn moeder opmerkte dat hij met zijn zeven jaren toch te oud was voor zo’n babylichtje. ‘Mammie, ik ben nog wakker’. Rechtop zat het jochie tegen een

hoofdkussen geleund, zijn lichtblauwe ogen demonstratief wijdopen gesperd. Zo van: zie je wel dat ik nog klaar wakker ben? Hij schoof wat opzij en klopte op de matras. 'Kom je even zitten?' bedelde hij.

Weg vloeyde Titia's vermoedheid. Hier zat Tom: haar zoon voor wie ze de verantwoording zo alleen, onnodig alleen, moest dragen. Want als mam er niet was! Ze legde een arm om de magere schouderdjes en woelde door het blonde haar, dat dezelfde kleur had als haar pruikelbol. Alleen de ogen waren anders. Voor de rest leek hij veel op haar. Vroeger, als meisje, was ze trots op de combinatie donkerblond haar en bruine ogen. 'Een van de zeven schoonheden!' pochte ze toen.

Nu had ze niet veel meer om over op te scheppen, vond ze zelf. Om haar ogen die toch mooi waren, zaten vele rimpeltjes, die niet door het lachen waren ontstaan. 'Lieverd, hoe was het op school?' zei ze op zachte toon, haar mond verstoppt in het kruintje van Tom.

Alsof het kind op deze uitnodigende woorden had gewacht, zo antwoordde hij: 'Die... akelige kinderen. Zo stom, mam! Ik kreeg de schuld en ik heb niet eens gevoetbald. Hoe... hoe kan ik dan een ruit intrappen, mam?'

Titia zuchtte onhoorbaar. Ze drong de gedachte die haar kwam plagen diep weg. Tommie kon zich tussen andere kinderen slecht handhaven. Ze zocht de schuld bij zichzelf en bij de omstandigheden. Een kind van zijn leeftijd hoorde in een compleet gezin te wonen: vader, moeder, broertjes en zusjes. En niet zoals dat nu het geval was. Doorgaans was hij overgeleverd aan de zorg van oma, die werkelijk haar uiterste best deed de moeder te vervangen. Zelf had ze wisselende diensten.

Het gevolg was dat Tom nooit zeker was van zijn moeders aanwezigheid. En was een vaste dagelijkse gang van zaken niet van levensbelang voor een kind, zeker als het jong was? Nee nee, Tom was normaal. Hij was gevoelig, net als zijn vader vroeger. Zelf was ze gehard door het leven, het werk en de omgang met anderen.

Hakkelend vertelde Tom hoe het gebeurde plaats had gevonden.

In één adem deelde hij mee dat hij ook nog straf had gekregen, omdat hij een driftbui niet tegen had kunnen houden.

'Zal ik eens met de juf komen praten?' stelde ze voor.

Tom schudde heftig van nee. Ze lachten hem toch al uit. Een moederskindje noemden ze hem.

‘Ik vind je een kei van een jongen. Als je weer iets akeligs meemaakt, zeg je tegen jezelf: vanavond vertel ik het tegen mamma. Of,’ voegde ze er schuld bewust aan toe, ‘morgen. En dan is oma er ook nog altijd. Heeft oma het avondgebedje al met je gedaan? Ja? Dan wordt het tijd om te gaan slapen, Tom. Nog een knuffel en hier, je Teddy!’

Net als toen hij drie, vier jaar was, dook Tom onder het dek, de versleten beer in een arm gekneld. ‘Niet het lichtje stiekem uitdoen, hoor!’ bedong hij.

Titia stelde hem gerust. ‘Als ik naar bed ga, zal ik nog eens om het hoekje kijken. Welterusten, grote zoon van me!’

Beneden wachtte haar moeder geduldig achter de koffiekant.

‘En?’ Titia plofte languit op de driezitsbank, schopte haar schoenen uit en propde een paar kussens in haar rug alvorens antwoord te geven. Toen haar moeder haar een kopje koffie aanreikte, zei ze: ‘Net als altijd. Hij krijgt weer eens de schuld van andermans streken en weet zich niet te verdedigen. Bah, hij is net zo gevoelig als...’

Ze kreeg de naam ‘Ferdinand’ niet over haar lippen.

Mevrouw Bolster zweeg. Een diep rood kroop vanuit haar hals omhoog. Ze zweeg, terwijl ze op de barricaden zou willen staan om recht te verkrijgen. Vroeger dacht ze, heel naïef, dat de dood de enige manier was om te scheiden. De dood was niet definitief. Er was leven na dit leven, uit genade. Dat zelfde leven had haar geleerd dat er vele manieren waren waarop je geliefden kon verliezen. Zoals Titia dat had moeten ervaren. Zwijgen was haar kracht geworden. Ze putte zich niet meer uit in woorden. Die gingen bij Titia het ene oor in en het andere uit. Zie haar nu zitten! dacht ze. Moe van het werk. Maar dat was normaal; zo waren vele werknemers er na hun dagtaak aan toe. Ze zou Titia in haar armen willen nemen en haar willen troosten zoals ze had gedaan, toen ze nog haar kleine Titia was. Kleine kinderen, kleine zorgjes, dacht ze. Maar grote kinderen? Ze maakt in gedachten de zin niet af. Het was bitter deze volkskreet aan den lijve te ervaren.

Toen ving ze een blik van Titia op. Een warme glimlach kroop over het jonge gezicht en deed de groefjes als sneeuw voor de zon verdwij-

nen. ‘Mam, niet tobben! Zeg eens wat gezelligs tegen me en schenk me nog eens zo’n heerlijke kop koffie in. Ik bof toch maar met jou. Wie heeft er nu zo’n schat van een moeder? Er komt nog weleens een tijd dat ik je kan vergoeden wat je nu voor Tommie en mij doet!’

Mevrouw Bolster knikte maar eens. Ze was het van Titia gewend dat een stemming van het ene op het andere moment omsloeg.

Gretig dronk Titia haar koffie. Ze liet zich verleiden toch een en ander over de afgelopen werkdag te vertellen. ‘Met Leontien kan ik het achteraf bekeken toch wel aardig vinden. Ze heeft veel ziekenhuiservaring en ik geloof dat ze bij de kraamvrouwen best in de smaak valt. Ik was eerst bang dat ze zich niet zou kunnen schikken onder de leiding van Marthe Cramer. Persoonlijk heb ik daar nooit moeite mee gehad! Marthe heeft per slot van rekening de praktijk opgezet. Ik zie haar als degeen die de eindverantwoording heeft.’

Geleidelijk aan ontspande Titia.

Haar moeder luisterde zonder haar in de rede te vallen. Een zegen dat Titia haar werk zo graag deed! dacht ze. Ze was vroedvrouw met hart en ziel.

‘Mam, je weet dat Leontien uit Limburg komt, niet? Ze vertelde dat men daar de vroedvrouw “wiesvrouw” noemt. “Vroede” betekent immers “wijze”? Vandaar! Marthe en ik plagen haar ermee. We roepen om de “wiesvrouw”, als we haar nodig hebben.’

Toen versomberde Titia’s gezicht. ‘Ik heb het toch weer zo moeilijk gehad met de bevalling van een Turkse. Geen woord verstond ze: de stakker’. En dacht je dat ik de jammerende vrouwen die op de grond zaten weg kon krijgen? Een ramp! En oh, toen werd het kindje doodgeboren. We waren er al zo bang voor! Op zulke momenten zou ik een ommezwaai willen maken en me willen specialiseren in de omgang met vrouwen van gastarbeiders. Enfin, de dag had ook z’n goede dingen en volgende week heb ik een lang weekend! Heerlijk!’

Titia rekte haar armen boven haar hoofd uit, als wilde ze de op handen zijnde vrije dagen naar zich toe halen. ‘Is er nog post voor me, mam?’

Mevrouw Bolster stond op en overhandigde Titia een paar brieven en kaartjes.

‘Eerst de geboortekaartjes. Kijk toch eens wat snoezig, mam! Heel apart. Een uitschieter voor mijn verzameling. Oh, een brief van Sieger!’ Een diep rood overwaasde Titia’s gezicht. Ze schoof de dikke enveloppe plus inhoud onder op het stapeltje. ‘Die lees ik wel in bed!’

Sieger Renkema was meer dan zo maar een correspondentievriend van Titia. Dat was voor haar moeder en bekenden geen geheim.

In de moeilijkste tijd van haar leven had Titia Sieger leren kennen.

Een door en door betrouwbare vriend, die rechtlijnig was in zijn denken en doen. In zijn drukke bestaan was geen plaats voor een vrouw, had hij beweerd. Tot hij Titia had leren kennen en zijn gevoelens voor haar niet onder stoelen of banken had gestoken. Hun vriendschap had zich na iedere ontmoeting en na elk gesprek verdiept. Ze hadden allebei nog nooit het genoegen gesmaakt in een medemens zoveel punten van overeenkomst aan te treffen.

‘Mam!’ had Titia indertijd huilend geroepen, ‘waarom heb ik Sieger niet eerder leren kennen? Ik ben niet vrij, mam! En hij, Sieger, zegt te willen wachten. Maar waarop en hoelang?’

Toch hadden ze plannen gemaakt voor een verre toekomst. Later zouden ze samen zijn. Zoals God het wilde: als man en vrouw. Als man en vrouw! Titia zou haar werk blijven uitoefenen en Sieger wilde meteen na terugkeer uit Ethiopië in Nederland een baan zoeken. Hij had het land verlaten ten einde de persoonlijke beslissingen op de lange baan te kunnen schuiven. Die kans had hij aangegrepen. Zijn baan, logistiek medewerker bij Artsen zonder Grenzen, scheen hem te bevallen. Bijna twee jaar hadden Titia en hij gecorrespondeerd. De brieven waren persoonlijker geworden. Op papier gaven beiden eerder blijk van dat wat in hen leefde.

Gedachteloos ritste Titia een enveloppe open. Ze slaakte een verraste kreet. ‘Kijk nou, mam, een uitnodiging voor een reünie van het Wilhelmina College.’

Haar ogen vlogen over de regels. ‘De school wordt afgebroken en in september wordt er gefuseerd. Vandaar. Ik ga er niet heen. Geen denken aan!’

Brief en enveloppe dwarrelen op de grond.

Mevrouw Bolster raapte automatisch de papieren op. ‘En waarom

niet? Ik kan je vriendinnen uit die tijd nog zo opnoemen. Wil je die niet terugzien? Anneke van Dam, Judith Vreeman en Kittie: daar ging je zo leuk mee om. En dan was er die magere jongen die heel wat uur-tjes op de bank bij mij heeft zitten wachten tot jij thuiskwam, sloten thee dronk en mijn koekjestrommel plunderde. Wat ik ook zei, weg-gaan deed-ie niet voor jij je neus had laten zien! Maar hoe hij heette, weet ik niet meer!

Titia grinnikte. Ze kwam traag van de bank en gaapte steels achter een hand. 'Louis. Louis Bouma, mam. Loze Loetje noemden we hem. Ik geneerde me diep voor zijn aanhankelijkheid! Brr, als ik daar nog aan denk! Nee, ik zie er niets in al die lui te ontmoeten. Ik vind dat net zo'n opgeschroefd televisie-evenement. Ik hoor ze al kraaien; die meiden. Allemaal gelukkig getrouwd, een mooi huis en een rij kindertjes. En een man als levenspartner. Ik hoor het ze al vragen: en jij, Titia, ben je getrouwd? Wat doet je man en heb je kinderen?'

Titia knarsetandde. 'Wat moet ik dan zeggen? Ze zullen medelijden met me hebben of achter mijn rug lachen. Zo van: heb je het al gehoord van Titia Bolster? Nee, dan kan je man nog beter ziek zijn of ik weet niet wat! En dat voor Titia; de kritische Titia die meende alles zo goed te weten! Nee, dat doe ik mezelf niet aan!'

Titia legde haar hoofd een ogenblik op een schouder van haar moeder. 'Neem me niet kwalijk, mam. Ik ben niet echt ontevreden, maar zo'n confrontatie kan ik niet aan. Je dacht toch als jongere dat jouw pad geplaveid zou zijn, voor er nog maar een stap op was gezet? Bovendien had je je geloof. Dat was een houvast. Wat kon je nog gebeuren?'

Mevrouw Bolster nam Titia's gezicht in beide handen en keek haar recht in de bruine ogen. 'En dat laatste hebben we nog, meiske! Dat houvast. Er is voor ons geen ander houvast dan dat. Zolang we op aarde zijn, is er strijd. Je wordt aangevallen op je zwakste punt: het gevoelsleven. In de Heer is er een ontkomen, hoe de situatie ook is. Besef dat toch eens! Wij zijn in Gods hand: jij, Tommie en ik.'

Ze kuste een trage traan van Titia's ene wang weg. 'En ook Ferdinand is geen ogenblik onder het goddelijk vizier vandaan. Hij, de Vader, wil dat we volwassen zijn in ons doen en denken en in onze relaties tot

elkaar. Hoe leren we dat? Gewoon, door van dag tot dag het leven te leven. Zo, nu haal ik voor ons beiden een heerlijk slaapmutsje. Wat dacht je van een “koffiekaatje”? Dat heb ik speciaal voor jou in huis gehaald.’

Titia veegde driftig over haar ogen. Ze haatte het, als ze zichzelf niet in de hand kon houden. De brief van Sieger propte ze in de zak van haar rok. Van Sieger; lieve, trouwe Sieger. Ze kon zo naar hem verlangen. Toch zag ze met angst en beven het bericht van zijn thuiskomst tegemoet.

Stil stond ze een tijdje later midden in haar kamer, luisterend naar de geluiden die van buiten door de hoge ramen naar binnen drongen. Een tram gierde door de bocht en auto’s trokken op bij een stoplicht. Het waren stadsgeluiden, die net zo vertrouwd waren als de eeuwige branding van de zee, een paar kilometer verderop. Hoe zou het leven zijn naast een man als Sieger? dacht ze.

Samen de zorg voor een gezin en beiden het eigen werk. Het was toekomstmuziek. Of zou het blad met notenbalken blanco blijven? Met trage vingers scheurde Titia de brief van Sieger open.

Ze kreeg thee op bed. ‘Mam dan toch, wat een verwennerij!’ Titia veegde de slaap uit haar ogen.

Een gebaartje dat haar moeder deed glimlachen. Precies zo kon Tom dat doen.

‘Ik heb Tom niet eens horen opstaan. Negen uur al, te gek gewoon. Is hij al naar school?’

Mevrouw Bolster ging op de rand van het eenpersoonsbed zitten en zag toe hoe haar dochter haar thee met kleine teugjes dronk, af en toe knabbelend aan het bijgeleverde beschuitje. ‘Ik dacht: ze moet maar eens uitslapen. Tom en ik hebben alles zo geruisloos mogelijk gedaan. Je hoeft toch pas in de loop van de ochtend op de praktijk te zijn? Nou dan. Je had gisteravond zo’n wit snuitje. Vandaar!’

Titia fronste haar wenkbrauwen. Het verwonderde haar dat ze niet gedroomd had van het doodgeboren kindje. ‘Weet je, mamma, telkens als ik geconfronteerd word met zo iets als dat van gisteren – een dode baby – komt alles weer bovendrijven. Dan zie ik onze Janneke weer,

zoals ze was vlak na de geboorte. Ze had geen levenslust meer en geen kracht om te vechten. Zo iets kan je maar zo overkomen. Zonder enige voorbereiding word je ermee geconfronteerd. Ik ben veel te betrokken bij de bevallingen. Eigenlijk kwel ik mezelf door dit beroep te blijven uitoefenen!

Mevrouw Bolster nam het lege kopje aan en zette het terug op het blaadje dat ze op schoot had. 'Het is nog maar zo'n slordige vier jaar geleden, lieverd. Alleen de tijd kan zo'n wond helen. Jullie konden niet weten dat in Ferdinands familie bepaalde kwalijke ziekten voorkwamen! Er leefde niemand meer die het Ferdinand had kunnen vertellen. Wees dus dubbel blij dat Tom een gezond joch is! Met hem moeten we gewoon geduld hebben!'

Even zwegen de beide vrouwen; elk werd door de eigen gedachtengang in beslag genomen. Ze begonnen tegelijk te praten. Ze wisselden een korte lach van verstandhouding. 'Jij eerst!' zei de moeder knikkend.

'Om terug te komen op mijn beroep, mam, misschien is het juist wel goed dat ik intens meeleeft met de kraamvrouwen. Af en toe merk ik dat ze mij liever aan het kraambed zien dan Leontien of Marthe. Marthe kan zo bazig overkomen, alsof ze zelf aan den lijve heeft ondervonden wat het is om te baren. Daar moet ik soms stilletjes om lachen!'

Mevrouw Bolster knikte. 'Dat wilde ik nu net zeggen. Jouw betrokkenheid kun je als een pre beschouwen. Het leven is nu eenmaal niet altijd rozengeur en maneschijn. Eh, wat schreef Sieger eigenlijk? Weet hij al wanneer hij terugkomt?'

Titia ontweek haar moeders blik en keek naar het op een kier staande raam. Een zachte wind deed de lange vitrage deinen als een bruidskleed. 'Ach, Sieger! Ik verlang naar zijn thuiskomst en tegelijkertijd zie ik er als een berg tegen op! Want wat hebben we nu voor mogelijkheden? Ik ben niet vrij, mam! En op die hedendaagse moderne voorwaarden wil ik me niet aan een man binden.'

Even zweeg Titia en daarna knikte ze gedecideerd. 'Trouwens, dat wil Sieger ook niet! Ik wilde dat hij mij onverschillig liet, maar door de intense briefwisseling zijn we steeds nader tot elkaar gekomen. Dat mag je best weten, Sieger.'

Titia staarde niets ziend voor zich uit. Toen richtte ze zich wat op en sloeg haar armen rondom haar opgetrokken knieën. ‘Hij solliciteert, mam. Hij hoopt tegen augustus naar huis te gaan! Voorgoed. Ik verheug me erop en tegelijkertijd zou ik willen dat hij nog lang niet terugkwam. Enfin, ik heb nog zo’n klein halfjaartje om orde op zaken te stellen. Maar vraag me niet hoe!’

Ze sloeg het dek van zich af en kwam naast haar moeder zitten. ‘Als jij er toch niet was geweest toen ik vast kwam te zitten, mam, wat zou er dan van Tom en mij terecht zijn gekomen? Je hebt je opgeofferd.’

Mevrouw Bolster trok haar dochter een ogenblik tegen zich aan.

‘Dat zie je verkeerd, lieverd. Ik heb een vriendin, je weet wel: Klara van Amersfoort. Wel, die zou er wat voor geven als ze zelfs maar een trui voor haar kleinkind mocht breien. Ze is nauwelijks welkom op verjaardagen, en als ze een cadeautje meebrengt, moet het altijd geruild worden! En als ze geld geeft, zegt men dat ze zich ervan afmaakt. Zo zie je maar weer hoe verschillend de mensen zijn, of hoe ze kunnen veranderen in hun leven!’

Titia knikte. Ze maakte ook heel wat familiedrama’s mee in haar praktijk! Luisteren, zwijgen en je nergens in laten betrekken was het devies dat Marthe Cramer haar partners geregeld meegaf.

‘Kom, ik neem een douche en maak dat ik wegkom. Tegen halfelf heb ik de eerste vrouw!’

De lentezon deed wonderen. In de petieterige stadstuintjes barstten de krokussen de grond uit. Je zag overal gele, paarse en witte vlekken. Wijd openden de bloemen hun kelkjes voor de zon. Titia kon het niet laten de lente in huis te halen. Ze stopte haar autootje vlak bij een bloemenkraam en kocht een grote bos forsythia’s en dito narcissen.

Ze parkeerde haar wagen even later in een zijstraat. Vlak voor de praktijk was weinig ruimte. Neuriënd ging ze naar binnen. Het eerste dat ze daar deed, was een raam opengooien. Toen pas trok ze haar jas uit. Ze moest toch de verwarming maar wat hoger draaien. Het leek binnen kil, vergeleken met de buitentemperatuur. Ze schikte de takken in een grote vaas en ze zette ze in de gang op de grond. Dat was een aardig welkom voor de kraamvrouwen, vond ze. De narcissen kre-

gen een plaats op het bureau en moesten genoegen nemen met een schoongewassen appelmospot. Ze bladerde door de overvolle agenda en las de aantekeningen op het blok, die door de anderen waren achtergelaten. Marthe was bezig met een bevalling en Leontien had vrij. Blijmoedig begroette ze de eerste bezoeker. 'U brengt mooi weer mee!'

Rustig verrichtte ze de routinehandelingen als wegen en bloeddruk meten. 'Hoeveel weken ben je nu op weg? Bijna twintig? Alles gaat goed, hè?'

Ze luisterde naar het hartje. 'Ik zou het best fijn vinden als je man eens meekwam!' merkte Titia op, terwijl ze de kaart bijwerkte.

De jonge vrouw kleurde. 'Hij is een beer van een vent en nergens bang voor. Maar dit – mijn groeiende buik – vindt-ie zo eng als wat! Ik geloof niet dat hij mee durft te komen. Kinderen krijgen vindt-ie vrouwenwerk.'

Titia glimlachte. 'Daar hebben wij als vrouw toch wel een passend antwoord op? Ik dacht zo dat hij zijn aandeel ook wel had geleverd aan uw toestand. Praat nog maar eens met hem!'

Toen de vrouw allang in de gang was, glimlachte ze nog.

De volgende was zo te zien nog maar een meisje van rond de twintig. Doodsbang stonden haar ogen.

Ze trachtte de nieuweling op haar gemak te stellen en drong de gedachte dat het spreekuur uit dreigde te lopen, weg. Al haar aandacht was voor het meisje. Dat was net twintig en een halfjaar getrouwd. Het gesprek verliep moeizaam. Titia zou de antwoorden uit die strakke mond willen trekken. Ze tikte op een blanco archiefkaart. 'Vertel eens: zijn er erfelijke ziektes in je familie of in die van je man, afwijkingen of eh, tweelingen? Gebruikt een van jullie overmatig veel alcohol of drugs?'

Waarom had nooit iemand gevraagd of er in Ferdinands familie afwijkingen voorkwamen? Of in die van haarzelf? En wat zouden ze dan gedaan hebben? Titia huiverde. Bewust afzien van een kind en vertrouwen op God, wat er ook kwam? Ze richtte zich strak op het jonge vrouwtje en drong iedere gedachte die haar afleidde diep weg.

Zo gleed de ochtend ongemerkt over in de middag. Aan het knorren

van haar maag merkte Titia dat het lunchuurtje voorbij was.

Bij haar liep ieder spreekuur uit! Wat dat betreft kon ze van Marthe nog heel wat leren. Maar toen ze iets in die geest opmerkte tegenover Marthe die inmiddels terug was, reageerde ze heel leuk.

‘Blijf jij je gang maar gaan op je eigen manier. We hebben alle drie onze eigen wijze van handelen en we hoeven geen afspiegelingen van elkaar te worden. We hebben in dit beroep juist onze eigen persoonlijkheid hard nodig. O zo!’

Toen Titia in de keuken een boterham voor zichzelf klaarmaakte en koffie zette, kwam Marthe haar verrassen. ‘Kijk eens hier, collega, een heerlijk krentenbrood! Dat wil zeggen: een stuk ervan. Bij vrouwtje Roerink was het een schoolvoorbeeld van een bevalling. Uit hun eigen geboorteplaats ergens in Gelderland hadden ze een krentenbrood van ongeveer een meter gekregen! Nou jij weer! Iedereen die op kraambezoek komt, zal een homp mee krijgen in plaats van beschuit met muisjes!’

Ontspannen verorberden de twee hun lekkernij, onderwijl babbelend over hun werk. Tot Marthe een opmerking maakte over Titia’s uiterlijk. ‘Je kunt er zo pips uitzien, Titia. Zeg eens eerlijk: ervaar je het werkschema als positief of dreigt het je te veel te worden? Per slot van rekening heb je ook nog de zorg voor een kind. Je bent niet vrij, zoals ik. Maar kijk niet zo verschrikt! Ik bedoel er niets mee! Alleen dit: ik overweeg ernstig ons clubje van drie uit te breiden. Het liefst met iemand uit een andere cultuur! We krijgen zo vaak vrouwen uit het buitenland: van gastarbeiders enzovoorts! Vind je dat geen goed idee?’ Titia liet haar krentenboterham van de ene hand naar de andere gaan zonder ervan te eten. ‘Wat heeft mijn privéleven te maken met het aantrekken van een vierde vroedvrouw, Marthe? Heb ik ooit de indruk gewekt het werk niet aan te kunnen? Zijn er klachten? Wat betreft de zorg voor Tommie kun je gerust zijn. Mijn moeder is er de hele dag voor hem!’

Titia voelde zich lichtelijk gekrenkt en kon niet een, twee, drie formuleren waarom.

Marthe trok een kruk naar zich toe en ging er ontspannen op zitten. ‘Wat ben je toch een type, zoals je meteen op de kast zit! Als ik zeg dat

je er pips uitziet, is dat bezorgdheid van mij naar jou toe. En of er klachten zijn?’

Ze lachte kort. ‘Je weet best dat menigmaal verzocht wordt of jij de zwangerschap wilt begeleiden. Jij weet, omdat je zelf moeder bent – althans, dat vinden sommigen – precies wat ze aan den lijve ondervinden. Maar om terug te komen op een eventuele vierde: de samenwerking met Leontien bevalt mij uitstekend. Er zal dan evenwel meer tijd voor begeleiding van de vrouwen en voor jezelf zijn! En ik weet niet hoe het jou vergaat, maar ik wil best vaker een vrij weekend! Ik voel het wel, als ik er een nacht uit ben geweest en de volgende ochtend toch weer spreekuur moet houden. Ik ben ook nog zo’n vijftien jaar ouder dan jij!’

Waarop Titia opmerkte: ‘Je bedoelde zo straks dus dat je jezelf eh, pips voelde. Marthe, je laat nooit merken dat je moe bent of een zwaar programma hebt. Ik vind, als we goed willen samenwerken, dat we best een beroep op elkaar kunnen doen!’

Titia at haar boterham zonder hem te proeven. Marthe was een goede collega, maar toch kon ze niet nalaten geregeld te laten voelen dat zij de baas was. Ze schoot in de roos, toen ze zei: ‘Ik denk dat je al iemand op het oog hebt en zelfs hebt gesleuteld aan een nieuw werkschema!’ Marthe kleurde. Die Titia, dacht ze! ‘Hm, je kent me beter dan ik dacht, meisje! Toe, smeer nog eens een boterham voor me, wil je? Lekker! Eh, ik heb bij toeval kennis gemaakt met een pas afgestudeerde collega van Chinese afkomst. Als baby is ze hierheen gehaald. Ze is nog jong, maar dat hindert niet, want ze lijkt me bekwaam. Toch wil ik niet met haar in zee gaan zonder overleg met jou. En natuurlijk met Leontien. Ik zie het wel zitten, Titia! We kunnen onze zaken beter regelen als we met ons vieren zijn. Het is nu dikwijls haasten. Tijd voor een uitgebreid kraambezoek is er zelfs nauwelijks, terwijl je toch zo meeleeft met de mensen.

Ik wil – als het doorgaat – die nieuweling zelf een paar maanden begeleiden, net zoals ik indertijd jou gedaan heb. Ze kan met mij meelopen. Wel, wat is je mening?’

Titia kon niet anders dan beamen dat Marthe gelijk had. Beseffend dat, mocht ze er anders over denken, dit niets zou veranderen aan de

beslissing. Het speet haar dat de intimiteit, zoals die een paar jaar terug het geval was, was verdwenen. De praktijk was toen kleiner en er was meer tijd om de gevallen door te spreken.

Alsof Marthe haar denkwijze volgde, zei ze: 'We moeten met onze tijd meegaan. We moeten op de hoogte blijven van mentaliteitsveranderingen en die verschuiven nogal eens.'

Titia wierp een blik op haar horloge. 'Het is tijd voor het middagspreekuur. Laat me bij gelegenheid je uitgewerkte schema maar eens zien!'

Titia nam een kop koffie mee naar de spreekkamer. Ze wist zeker dat, als het gesprek vervolgd zou worden, Marthe over hun verschilpunten zou beginnen. Ze dachten, vanwege hun achtergrond, nu eenmaal anders over het ontstaan van het leven, het afbreken van een zwangerschap en kunstmatige bevruchtingen. Af en toe waren er problemen op die gebieden.

Titia bleef doorgaans beheerst. Op z'n hoogst gooide ze eruit dat Marthe mensen uit andere culturen de ruimte moest geven en hun ideeën met respect moest behandelen. 'Mag ik dan als belijdend christen vanuit de bijbel ook alsjeblijft een eigen mening hebben?' had ze een keer gevraagd. 'Mag ik die uiten zonder bang te zijn dat er geen rekening mee zal worden gehouden?'

Zuchtend verschoof ze de pot narcissen. Alsof ze minder stralend geel waren dan eerder op de ochtend!

Pas toen er een zwangere vrouw tegenover haar plaatsnam, gleden haar gedachten in een andere richting. Op en top vroedvrouw was ze nu. Met hart en ziel.

2

'Ga jij of ga ik?' Mevrouw Bolster zwaaide met een nietig sten-ciltje in Titia's richting.

Titia was na een lang, vrij weekend naar lichaam en ziel opgeknapt. Zoals ze Marthe had beloofd, had ze lang en diep nagedacht over een eventuele vierde in hun clubje.